

HALADÁS

VASÜTI
SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP
 A MISKOLCZI MAV. ALTISZTI-KÖR HIVATALOS KOZLÖNYE.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ

ZSIVKOVICS ANTAL

Előfizetési ára:

Egész évre 8 korona
 Fél évre 4 korona
 Negyed évre 2 korona

Szerkesztőség:

Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre 14.— kor.
 Fél évre 7.— kor.
 Negyed évre 3:50 kor.

A balesetbiztosítás (18-től 60 éves korig) a *Nemzeti balesetbiztosító részvénytárs.*-nál 3000 koronára halál esetre és 3000 koronára állandó munkaképtelenség esetére szól.

Nehéz napok után.

Miskolcz, 1904. április 30.

(§§) A mit nem is mertünk volna feltételezni: bekövetkezett. Nehéz napok virradtak ránk, a melyek sötét betűkkel lesznek felírva a magyar vasutak történetében.

A békés természetű, nyugodt gondolkodású és tiszta lelkiismeretű vasutas ezideig ismeretlen térre lépett, oda csábították a lelkiismeretlen izgatók számító lázításaikkal, hogy a súlyos helyzetet aztán saját javukra kiaknázzák.

Nem ezt a népet illeti a vád, a szemrehányás mindazokért, a kik törtétek, hanem azokat a lelketlen embereket, a kik olcsó népszerűségért vagy anyagi hasznokért minden eszközt készek és képesek felhasználni.

Nincs mit titkolni: a lezajlott szomorú események felületes szemlélője, a nagy közönség, mely csak a szenzációkkal és kényelmi szempontokkal számol, — a vasutast teszi felelőssé és azt vádolja a törtétekért.

Nagy tévedés ez.

A ki közletről, a felelősségteljes munka között ismeri a vasutast, tud vele érezni, megérteni a lelkét, vágyait, törekvéseit: — az egy percig sem kételkedhetik abban, hogy ebben a nagy és veszedelmes játékban a vasutas csak eszköze volt annak a felette uralkodó hatalomnak, mely az eseményeket raffinált fogásokkal s biztos kezekkel egymásra halmozta.

Sajnos, az ódiium mégis a vasutasra hárul. Az ügyes rendezők egyelőre még a homályban bujkálnak s élvezik a türelmes rendőrség jóakarátát, de hisszük, hogy ez nem fog sokáig tartani. Oda fognak kerülni ők is, a szomorú hírre vergődött 13-as bizottság mellé, mely maga is áldozata a főbűnösöknek, a tulajdonképeni lázítóknak, a kik nyilvánosan sztrájkra izgatták a sorsával

elégedetlen, de alapjában véve nyugodt, békés természetű, munkához szokott és mindenkinek felett hazafias vasutasokat...

A nehéz napok után ujult erővel és kétszeres szorgalommal indult meg a munka. De azért a nehéz napok még nem multak el a vasutasról, sőt igazán véve, a nehéz napok csak most következnek.

Most kell latba venni minden erőt, kitaratást a munkában, minden szépet és jót a polgári erényekben; most kell előljárni a hazafiságban, hogy a lezajlott néhány nap szomorú emlékei letörlődjenek a vasutas névről örök időkre.

Úgy legyen!...

A fizetésrendezés.

Április 30.

Legutóbbi számunk megjelenése után jött köztulomásra a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által a képviselőház április hó 16-án benyújtott s a vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat indoklása, a melyből arról szereztünk meggyőződést, hogy a kormány az állam pénzügyi viszonyaihoz mérten kellő körültekintéssel igyekezett gondoskodni a nagy fontosságú szolgálatot teljesítő vasuti alkalmazottak helyzetének javításáról, de ezen igyekezete sok tekintetben nem sikerült.

Megvagyunk róla győződve, hogy e tekintetben nem a szakminisztert kell váddal illetnünk, mert ő mindenkor a legjobb akarattal karolta fel ügyünket, hanem azokat, akik a minisztert előttünk ismeretlen okokból helytelenül és nem őszintén informálták.

Ha helyes ez a feltevésünk, úgy arról is meg vagyunk győződve, hogy a kereskedelemügyi miniszter a fizetésrendezés kérdésének végleges eldöntése után módot fog találni azokkal szemben a legszigorubb eljárásra, kik őt az információikkal félre vezették s ez által a szrájkbá

kényszerített vasutasok rovására az országot — habár kevés időre is, — súlyos megpróbáltatás elé állították!

* * *

A fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat szövege a következő:

Törvényjavaslat

a m. kir. államvasutak alkalmazottai illetményeinek szabályozására szükséges költségek fedezéséről.

1. §. Felhatalmaztatik a kormány, hogy a magyar királyi államvasutak alkalmazottai illetményeinek szabályozására az 1904. évben 6.643.400 koronát meg nem haladó összeget felhasználhasson és az 1904. évi állami költségvetés XIX. fejezetének 11. czime alatt számoljon el.

Felhatalmaztatik továbbá a kormány, hogy a m. kir. államvasutak alkalmazottainak az 1903. kezelési év terhére 1.665.000 kor. erejéig rendkívüli pótlékot engedélyezhessen.

2. §. Az 1903. évi állami költségvetésben (1904. évi V. törvényzikk) a XIX. fejezet 11. czime alatt engedélyezett összegekben befoglalt 1.665.000 korona hitel felhasználására nézve a számadási év, eltérőleg az 1897. évi XX. törvényzikk 25. §-ában megállapított tartamtól, kivételkép 1904. évi május hó végéig hosszabbíttatik meg.

3. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe. Végrehajtásával a kereskedelemügyi és pénzügyi miniszterek bizatnak meg.

Budapest, 1904. évi április hó

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Az indokolást csak főbb részleteiben öhajtván olvasóinkkal megismertetni, közé tesszük itt a hivatalnokok fizetési táblázatát, melyből kitűnik, hogy a hivatalnokok minősítésüknek megfelelően három (A, B, C) csoportra osztatnak, olyképen, hogy az A) csoportba a teljes jogi vagy mérnöki végzettséggel bírók, a B) csoportba a vasuti tisztképző tanfolyamon képesítést nyert, valamint egyelőre az érettségi és államszámviteltani államvizsgát, vagy anyagszerkezelési szakvizsgát tett hivatalnokok, a C) csoportba pedig a csekélyebb minősítéssel bírók (irodatisztek, tartoznak s a kezdő fizetés az A) csoportba tartozóknál 2000, a többieknél pedig 1400 koronában van megállapítva.

Íme a táblázat:

C z i m	Fizetési osztály	Fizetési fokozat	Évi fizetés kor.-ban	Várakozás idő			K o r p ó t l é k
				A)	B)	C)	
				n inösitésnél			
Főfelügyelő	I.	1	8000	—	—	—	
		2	7200				
		3	6400				
Felügyelő	II.	1	6000	—	—	—	
		2	5400				
		3	4800				
Titkár	III.	1	4400	†	—	—	† Öt év elteltével 400 kor. korpótlék egyszer.
Főmérnök		2	4000	4 év	—	—	
Főellenőr		3	3600	4 év	—	—	
Segédtitkár	IV.	1	3200	††	††	—	†† Két ízben 5—5 évenként 300—300 korona korpótlék.
Mérnök		2	3000	3 év	3 év	—	
Ellenőr		3	2800	3 év	3 év	—	
Hivatalnok	V.	1	2600	†	†	†	† Két ízben 5—5 évenként 200—200 korona korpótl. k.
Fogalmazó		2	2300	3 év	3 év	4 év	
Mérnök		3	2000	3 év	3 év	4 év	
Hivatalnok	VI.	1	1800	—	†	†	† Két ízben 4—4 évenként 200—200 korona korpótlék.
Számtiszt		2	1600	—	3 év	4 év	
Irodatiszt		3	1400	—	2 év	4 év	

A fent elmondottakon kívül kitűnik még ebből, hogy a fokozatos emelkedés a VI-ik rangfokozatban 200, az V-ben 300, a IV-ben 200, a III-ban 400, a II-ik fizetési osztályban pedig 600 korona.

Az I fizetési osztályban a javadalmazás összege annyi marad, mint eddig volt; a várakozási idő szintén meg van határozva és pedig az A) osztályba tartozóknál 3, illetve 4 évben, a B) osztályba tartozóknál 2, illetve 3 évben s végül a C) osztályba tartozóknál 4 évben.

Magunk részéről komoly és feltétlenül orvoslást igénylő sérelmet látunk a korpótlékek rendszerének a táblázat szerinti keresztül viteleiben, amelyből kétségtelenül kitűnik, hogy már 1800 korona fizetésnél végleg megakasztható valaki, a nélkül, hogy az ellen orvoslást kereshetne s ez esetben már csak korpótlékre tarthat igényt.

Igy tehát egyetlen egy hivatalnok sincs biztosítva a felől, hogy bizonyos legmagasabb fizetést el fog és el kell érnie, mert a rosszakaratu, vagy szeszélyes szolgálati főnök önkényének kiszolgáltatva, már a VI-ik rangfokozat I-ső osztályában megakaszthatják, vagy ha itt nem, akkor a szerencsésebbekre csak az V-dik, esetleg a IV-ik rangfokozat I-ső osztályában áll be ez a fagypon.

Joga tehát nincs a hivatalnoknak ahhoz, hogy bizonyos legmagasabb fizetést elérhessen, miért is ez a rendszer nézetünk szerint az ambíciózt és szorgalmat deprimáló hatásánál fogva a törvényjavaslatból feltétlenül elvetendő volna.

Az altisztek új illetmény táblázata a törvényjavaslat preliminarációja szerint a következő volna:

C z i m	Fizetési osztály	Fizetési fokozat	Évi fizetés kor.-ban	Várakozási idő	K o r p ó t l é k
Művezető, kompintező, mozdonyfelvigyázó	I.	1.	3200		
		2.	2800		
		3.	2400		
Művezető, kompintező, mozdonyfelvigyázó, irodaaltiszt, kezelőaltiszt, állomás-felvigyázó, pályafelvigyázó, távirafelvigyázó, pályafelvigyázó, gépfelvigyázó, hidmester, főtávíráz, főkalauz, főraktárnok, főkocsimester, főkocsivizsgáló, főnyomdász, könyvkötőmester	II.	1.†	2200	††	†† Két ízben 5—5 évenként 200—200 kor. korpótlék.
		2.	2000	5 év	
		3.	1800	5 év	
Kompintező, mozdonyvezető, irodaaltiszt, kezelőaltiszt, állomás-felvigyázó, távirafelvigyázó, pályafelvigyázó, gépfelvigyázó, hidmester, távirász, kalauz, raktárnok, kocsimester, kocsivizsgáló, jegynyomdász, könyvkötőmester, főlámpakezelő, ültetvényfelvigyázó, alagút-felvigyázó, szertár-felvigyázó, szemafor-felvigyázó, tűzörségi felvigyázó	III.	1.	1600	†††	††† Két ízben 5—5 évenként 200—200 kor. korpótl. k.
		2.	1400	4 év	
		3.	1200	4 év	
Kompvezető, mozdonyvezető, irodaaltiszt, kezelőaltiszt, állomás-felvigyázó, távirafelvigyázó, pályafelvigyázó, hidmester, távirász, kalauz, rakfelvigyázó, kocsifelvigyázó, jegynyomdász, főlámpakezelő, ültetvényfelvigyázó, alagút-felvigyázó, szertár-felvigyázó, szemafor-felvigyázó, tűzörségi felvigyázó	IV.	—	1040	3 év	

† E fokozaton túl az időszakos fizetésemelés már nem biztosított.

E szerint az altiszti személyzet, az I. fizetési osztályba tartozók kivételével, melynek illetményei, mint a hivatalnokoknál, itt sem változnak, 50—160—200 korona fizetési többletet nyer a rendezéssel, itt is fentartatván az az eshetőség, hogy már a III-ik, esetleg IV-ik fizetési osztály első fokozatában végkép megakasztható akárki.

A szolgák a törvényjavaslat tervezése szerint két csoportra oszthatnának; az egyikbe a szakismerethez kötött állást betöltő szolgák, a másikba pedig az őrszemélyzet volnának besorozva.

De lássuk magukat a táblázatokat külön-külön:

C z i m	Fizetési osztály	Fizetési fokozat	Évi fizetés kor.-ban	Várakozási idő	Korpótlék
Gépkezelő, kazánkezelő, könyvkötő, könyvművész, szivattyúőr, főmozdonytisztító, főkocsitisztító, vonatkísérő-lakatos, vizsgáló-lakatos, kiadóőr, kapus	I.	1. 2.	1400 1300		
Gépkezelő, kazánkezelő, könyvkötő, könyvművész, szivattyúőr, főmozdonytisztító, főkocsitisztító, vonatkísérő-lakatos, vizsgáló-lakatos, kiadóőr, kapus, almozdonyvezető, távirat-munkavezető, áltókezelő, tolatásvezető, értesítő, hivatalszolga, előfűtő, matróz	II.	1. † 2. 3.	1200 1100 1000	†† 5 év 5 év	†† Két ízben 5—5 évenként 100—100 korona korpótlék
Szivattyúőr, kocsitisztító, vonatkísérő lakatos, kiadóőr, almozdonyvezető, távirat-munkavezető, értesítő, hivatalszolga, mozdonyfűtő, váltóőr, kocsirendező, vonatmálházó vagy fékező, állomásmálházó, munkavezető-őr, lámpakezelő, kertészegéd, matróz, kocsis	III.	1. 2. 3.	900 800 700	††† 5 év 5 év	††† Két ízben 5—5 évenként 100—100 korona korpótlék

† E fokozaton túl az időszakos fizetésemelés már nem biztosított.

A táblázatból látható, hogy a szakképzettségel bíró szolgák előmenetele a korpótlék rendszer alkalmazása mellett már a III-dik fizetési

osztály első fokozatánál végkép megakasztható.

Az őrszemélyzet illetmény táblázata a következő:

C z i m	Fizetési fokozat	Évi fizetés koronákban	Várakozási idő	K o r p ó t l é k
Pályáőr Éjjeli őr Nappali őr	1	720	*	* Két ízben 5—5, ezenkívül 60—60 korona korpótlék.
Pénztárőr Szeretőr	2	660	5 év	
Tűzőr Sorompőr	3	660	5 év	
Kapuőr Korlátőr Hidőr	4	540	5 év	

Ez a régi alapon áll, azzal a javítással, hogy a kezdő fizetés 500 korona helyett 540 koronában állapított meg.

A kezelők, kik eddig havidíjjal voltak alkalmazva, a tervezet szerint azon előnyösebb

helyzetbe jutnak, hogy a jövőben évi fizetéssel s lakpénzzel fognak kineveztetni.

Az illetményüket feltüntetendő táblázat a következő:

C z i m	Fizetési fokozat	Évi fizetés koronákban	Várakozási idő	J e g y z e t
Pénztárkezelő	1.	1400		† Csak ha megfelelő minőségűnél fogva fontosabb munkákra is használható.
Írógépkezelő	2.	1300	3 év	
Telephonkezelő	3.	1200	3 év	
Táviratkezelő	4.	1100	3 év	
Írókezelő †	5.	1000	3 év	

Ezzel az új fizetési tervezettel végeztünk.

A törvényjavaslat egyik legszerencsétlenebb alkotása az új lakber beosztás, a mely szerint a lakbéréket az egész vonalon lejjebbítették, ami olyan súlyos sérelmeket képez, hogy az — nézetünk szerint — a tárgyalás alapjául egyáltalán nem fogadható el. Feleslegesnek tartjuk ezt az érthetetlen tervezetet, amely végeredményben az eddigi helyzet rosszabbodását jelenti, bővebben is fejtegetni, komolyan ajánljuk azonban a törvényhozó testület figyelmébe, hogy azon — ha már nem emelik a lakbéréket — legalább az eddigi lakberek fenntartásával okvetlenül változtassanak.

A lakbér a törvényjavaslat szerint következőképen alakulna:

Fizetési osztály	H i v a t a l n o k k			
	évi lakpénz koronákban az			
	I.	II.	III.	IV.
	L a k p é n z - o s z t á l y b a n			
I.	1600	1120	—	—
II.	1200	840	720	600
III.	1000	700	600	500
IV.	800	560	480	400
V.	700	490	420	350
VI.	600	420	360	300
	A l t i s z t e k			
I.	700	490	420	350
II.	600	420	360	300
III.	400	280	240	200
IV.	300	210	180	150
	S z o l g á k			
III.	400	280	240	200
II.	300	210	180	150
I.	300	210	180	150
	Ö r s z e m é l y z e t			
1—4 fokozat	300	210	180	150
	K e z e l ő n ö k			
1—5 fokozat	600	420	360	300

Az egyes lakpénz osztályokba tartozó állomás helyek így vannak besorozva:

I. Budapest, Fiume és a magyar korona országain kívül fekvő állomáshelyek.

II. Arad, Besztercebánya, Brassó, Debreczen, Győr, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyszeben, Nagyvárad, Nyitra, Pécs, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely, Temesvár, Ujvidék, Zágráb.

III. Aranyosmaróth, B.-Gyarmat, Balázsfalva, Békéscsaba, Belovár, Beregszász, Beszterce,

Bród, Bruck (L/m), Csáktornya, Csikszereda, Czepléd, Déva, Dicső-Szt.-Márton, Dombóvár, Eger, Érsekújvár, Esztergom, Fehértemplom, Gödöllő, Gyöngyös, Gyula, Gyulafehérvár, Hódmezővásárhely, Eszék, Ipolyság, Kaposvár, Károlyváros, Kecskemét, Keszthely, Kis-Kun-Félegyháza, Kisvárd, Komárom, Léva, Losonc, Lugos, Makó, Máramarosziget, Mitrovicza, Munkács, Nagybánya, Nagy Beeskerek, Nagyenyed, Nagykanizsa, Nagy-Károly, Nagykikinda, Nagytapolcsány, Nyíregyháza, Óbecse, Ogulin, Orosháza, Orsova, Pancsova, Palotaujpest, Pápa, Pétervárad, Petrinja, Pozsega, Rákospalota, Resiczabánya, Rimaszombat, Salgó-Tarján, Sátoralja-Ujhely, Segesvár, Selmeczbánya, Sepsiszt.-György, Soroksár, Szászrégen, Szászváros, Szatmár Németi, Szegszárd, Szentes, Székelyudvarhely, Szent-Gotthárd, Sziszek, Susak, Tapolca, Torda, Trencsén, Turóc-Szent-Márton, Ungvár, Varasd, Vác, Versecz, Veszprém, Vinkoveze, Vukovár, Zalaegerszeg, Zenta, Zilah, Zimony, Zólyom, Zombor, Zsolna.

IV. Az I—III lakpénzosztályokban fei nem sorolt városok és községek.

A fizetésrendezés 1904. évi január hó 1-ső napjától számítva visszamenőleg lépne érvénybe, míg az 1903. évi költségvetésben az államvasuti alkalmazottak fizetésrendezése címén előirányzott 1.860.000 korona pótlék alakjában esnek a személyzet javára.

* * *

Nekünk ehez a törvényjavaslatához az a szavunk van, hogy az csakis az ország súlyos pénzügyi és gazdasági helyzetének tudatában s akkor is csak a következő lényeges módosításokkal volna elfogadható, mert ezek nélkül a tervezet az összes alkalmazottakra nézve súlyosan sérelmes.

Első sorban is töröltessék el a korpótlék rendszer s minden A) minősítési osztályba tartozó hivatalnoknak biztosítsák a III-ik fizetési osztály 1-ső fokozatának, a B) minősítésű hivatalnoknak a IV-ik fizetési osztály 1-ső fokozatának, a C) minősítésű hivatalnoknak az V-ik fizetési osztály 1-ső fokozatának, az altiszteknek a II-ik fizetési osztály 1-ső fokozatának, a szakminősítésű szolgáknak pedig ugyancsak a II-ik fizetési osztály 1-ső fokozatának elérése. Másod sorban pedig állítsanak vissza az eddigi lakberek.

Reméljük, hogy ezen minimális kívánásokat a közbéke, a nyugalom érdekében és a vasuti alkalmazottak anyagi helyzetének javítása érdekében a kormány teljesíteni fogja.

A büntetésekről.

Irta: Oroszlányi László

Április 30.

(Folytatás.)

Hát erre azt mondom, hogy a végrehajtó szolgálatnál akármiféle igyekvés mellett is, a vasuti szolgálat sajátossága folytán, ritka az olyan eset, melynél akár egy, akár más utasítás, vagy valamely X évből származó rendelet alapján ne lehetne valamit kifogásolni s azt elbíráló főnökségnek a kezében levő hatalma folytán pénzbüntetéssel megtorolni.

Hát erre is mondok egy példát. — A kisebb állomáson a szolgálattelvő éjjel tesz egy időben: forgalmi szolgálatot, távirda szolgálatot, kezeli a személypénztárt. Utasítás szerint 5 percczel a vonat érkezése előtt tartozik a téren helyét elfoglalni s a vonatot várni. Igen ám de ő tartozik az utasoknak a jegyeket még az 5 perccen belül is (nem az utasoknak szóló üzletszabályzat szerint, de rendelet szerint) kiadni, tartozik a távirdán esetleges sürgős hívásra jelentkezni. Már most akár egyik, akár másik helyen, — mert elvégre egy ember csak egy helyen tehet eleget — maradt távol, már főnöksége felfogása szerint szolgálati mulasztást követett el és várhatja az X korona pénzbüntetést.

A szolgálati vétség elbírálása is a legkülönböző. P. o. a jegyvizsgáló kalauz. kinek 4—5 III. osztályu kocsiban 150—200 utasa is van, kiknek mennyisége kocsinként és állomásonként változik, ki képtelen minden utas képét elméjébe vésni, az alig 15—25 perc menet idő alatt képtelen minden utas jegyét megnézni s ily tumultusban esetleg egy jegyet át nem lyukaszt. — Hát kérem ezért könnyen meg van az egy korona bírság. A vonalon ugyanezen vonatonál a pályaoár elaludt, sorompóját nem zárta le, ez kap ezért 50 fillér büntetést.

Hol itt az arány? Az a ki nem lyukasztott jegy ugyancsak nem veszélyeztetett sem személy- sem vagyonszükségletét! De viszont az a pályaoár esetleg a jelzés elmulasztásával, a le nem zárt sorompóval az egész vonat biztonságát veszélyeztette és még az előbbi aránytalanul meglakolt az igazán könnyen menthető kisebb mulasztásért.

Az elbírálás különféleségére vonatkozólag is mondok egy példát. Egyik állomás főnöke az állomásán történő kisebb kisiklásokat, horzsolásokat maga bírálja el s a hibás embereit 3—6 koronával bünteti, — míg ugyanilyen esetekért az üzletvezetőség 1—3 korona büntetést szab ki.

A pénzbüntetések alkalmazásánál éppen az a hiba, hogy nincsen még általános vonásokban sem az, hogy mily természetű vét-

ségek, mily mennyiségű forintokkal, illetve koronákkal torolandók meg. Már pedig ennek egyénekenkénti elbírálása és kiszabása az illető ember felfogása szerint is különböző. Még egyik főnök a tulszigorúság elve szerint drákói módon jár el, a másik már helyet enged a megfontolás és elnézés elvének.

Egyáltalában a pénzbüntetés kiszabásának — ha már ennek mint rendbüntetésnek okvetlen fel kell állani az állítólagos fegyelem érdekében — leghelyesebb módja volna az, hogy ha ez a közvetlen főnök hatásköréből elvétenék s a pénzbüntetés legfeljebb az üzletvezetőség által volna kiívható.

Mert a közvetlen főnök elsősorban is ember, ki rögtön, a pillanat felhevülésében ítélkezik. Már pedig ez tárgyilagos elbírálás nem lehet. De kifogásolható másrészt azért is, mert különösen kisebb helyeken a főnök és alárendeltje egy helyen, egy szobában, egymás mellett dolgozik, mindegyik látja a másik hibáját. Már most miért fog enzem megbüntetni az a főnök, ki alkalomadtán ugyanazt vagy még súlyosabb vétséget is követ el?! Mi ennek a következménye: az üldöztetés, a denuncziálás! A főnök részéről pedig, hogy alkalmazottját lépten-nyomon bírságolja.

A kassa oderbergi vasutnál maga az üzletvezetőség csak 2 forintig, 4 koronaig terjedő pénzbüntetést szabhat ki. Ha ennél nagyobb összegnek kirovása volna szükséges, eziránt már az igazgatósághoz kellene fordulni. A kisebbszerű szolgálati vétségeknek pénzbüntetéssel — és pedig korlátlan módon — való megtorlása mellőzendő volna. Erre való a megrovás, feddés, dorgálás.

S hogy eredetileg a rendbüntetés pénzbüntetést nem foglalt magába, mutatja a vasut üzleti rendtartás 80. §-a, mely rendbüntetésként csak intést és megfeddést ismer. A jelenlegi szolgálati rendtartásból is kikellene ezt küszöbölni. — Leghelyesebb volna, ha pénzbüntetés csak fegyelmi uton volna kiszabható. De ha már mint rendbüntetést is fel kell tartani akkor módosítandó, illetve megszorítandó volna oly módon, hogy pénzbüntetést csak az üzletvezetőség szabhat ki. Megvolnának legalább az irányelvek, az arányosság, hogy általában véve miféle természetű vétségek, mily nagyságú pénzbüntetéssel sújthatók s pénzbüntetés is egyes emberre hányszor szabható ki.

A pénzbüntetés minden egyes fillérje az alkalmazott kenyerét kevesbbiti, tehát óvatosan és meggondoltan kell használni a fegyvert!

Reméljük, hogy ha lesz szolgálati pragmatika, a büntetések kiszabásának módja emberségesen lesz abban alapozva.

(Vége.)

A „Haladás“ V-ik pályázata.

Április 30.

Szerkesztőségünk az eddig szép eredményekkel járt pályázatok sikerén felbuzdulva, újabb pályázatot ír ki, ezúttal kizárólag szakcikkekre, hogy olvasóinkban a szakkérdések iránti érdeket minél teljesebb mérvben fejleszthessük.

Ötödik pályázatunk feltételei a következők:

Kivántatik egy, a hazai vasuti szolgálat köréből vett eredeti szakközlemény, mely népszerű előadásban, egy lehetőleg általánosan érdeklő tárgyat dolgoz fel.

Az első pályadíj 50 korona, a második 25 korona.

A pályázat bírálóiul ismét sikerült megnyernünk *Görgey László üzletvezető urat, Tárczay Ferencz felügyelő urat*, a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályának vezetőjét és *Fürész Sándor felügyelő urat*, a miskolci üv. vontatási osztályának vezetőjét, a kik ezúttal is készségesen vállalkoztak a bírói tisztre.

Pályázati feltételek:

1. A pályázatban olvasóközönségünk minden tagja, valamint minden munkatársunk részt vehet s abból csupán csak a szerkesztőség van kizárva.

2. A pályamunkák névtelenül, jeligés levél kíséretében küldendők be. A jeligés levélben a szerző neve és lakhelye foglaltatik.

3. A pályamunkák terjedelme a lapunkban közölni szokott cikkek terjedelmével legyen egyező, kéziratban legalább 8—10 kutyanyelvre terjedjen.

4. A beküldött pályamunkák a „Haladás“ tulajdonát képezik, s azok közlésének joga, ha pályadíjat nem nyertek is, lapunk szerkesztőségét illeti.

5. A pályadíjak a bíráló bizottság által legjobbnak talált abszolút értékű munkának fognak kiadatni.

6. Azon pályamunkák, melyek a pályadíjat nem nyerték meg s lapunkban nem közölhetők, felbontatlan jeligés levelükkel együtt megsemmisíttetnek.

7. A pályamunkák f. é. május hó 15-ig küldendők be a „Haladás“ szerkesztőségének címére.

8. A pályázat eredményét f. évi június hó 5-iki számunkban tesszük közzé.

Kelt Miskolczon, 1904. április hó 10-én.

A „Haladás“ szerkesztősége.

Az első vonat.

Április 30.

Nem a híres angol technikusnak, Stephenson Györgynek teremtő lángelméje folytán a múlt század első felében Stockton és Darlington között megindult első vonatról akarok értekezni. Stephenson első vonatját szakadatlan sorban követte a többi, a második, a századik, az ezredik s a sok év múltán talán a milliomodik is. S én most, majdnem nyolcz évtized múltával, mégis egy *első vonatról* beszélek . . .

A nagy sztrájk idejében történt. Pár napja volt s mégis úgy emlékszem már rá vissza, mintha messze évek emléke volna. Mikor megállottak az örök mozgás jelképei, a füstölő gőzmozdonyok, megszűntek forogni a vasuti kocsik kerekei, nem hangzott mozdonyfűtty, nem vonatdübörgés s tétlen kétségbeesés ejtette foglyul a közlekedés fáradhatatlan munkásait. Mikor lehetővé vált a lehetetlen és hihetővé a hihetetlen, mikor megszűnt Hungária fiatal erőitől duzzadó testének vérkeringése s a koronás nő arczán a megdöbbenés sápadtsága ült . . .

Április hó 23-án indult el az első vonat Miskolczról. Budapestről Marcheggre már ment ekkor egy katona-vonat és egy személyszállító is, de ez a miskolci vonat volt az első, mely a vidékről a fővárosba iparkodott.

Soha annyi nép még nem kíváncsiskodott Miskolcz állomás körül, mint e napon. A váróteremek tömve utasokkal, a pályaudvar környéke pedig nagyszámu katonasággal volt megszállva.

Az állomási főnök irodájában is mozgalmas volt az élet. Ott intézkedett táborkarával együtt az üzletvezető s jelen volt szolgálatra kivezényelt tisztjei között a helyőrség parancsnoka a hadosztályparancsnok-altábornagy is.

S a fényes társaság központja — egy köztüzér volt. A reglement szerint sapkával fején, haptákban állott a szobában. Az indítandó vonat mozdonyvezetője volt.

Beszéltek hozzá sokan, kötelességről, fegyelméről, — szólt hozzá az altábornagy ur, majd az ezredes ur, az üzletvezető ur s a fűtőházi főnök ur, de talán csak az ragadt eszébe, a mit egy hatalmas termetű kapitány, ki a vonatot volt kísérendő, mondott neki, hogy ha utközben megtagadná az engedelmességet, bizony úgy lehet, hogy meglövöldözi . . .

A perronon a napok óta Miskolczon rekedt sok utas lázas izgalommal várta a vonat indulását. Az üzleti hasznot vesztett utazók, egy pár mérges katonatiszt, néhány jámbor, bundás atyafi,

egy sok gyermekes családanya, utban rekedt vasuti tisztviselők s egy kétségbeesett — vőlegény, ki a lakodalmáról késett le. Mindannyia mielőbb utazni akart s türelmetlenül sürgették a vonat indulását.

Vezényszavak hangzanak; egy század katonaság száll be a készen állott vonat III. osztályu kocsijaiba. Majd beszállásra hívják fel az utasokat. A Perronon az üzletvezetőség egy közismert pályaorvosa kérdezteti a vasutasoktól, hogy a mentőtáskáját betették-e már a vonatba.

— Micsoda mentőtáskát? — kérdi ijedt képpel egy hórihorgas ur.

A pályaorvos továbbisietve veti oda a feletet:

— Az első segély nyújtására szükséges orvosi szerek vannak benne.

A hórihorgas ur elsápad. Megfordul és — távozik az állomásról. Követői szintugy inkább föláldoznak még egy napi üzleti hasznot, mintsem mentőtáskás doktorokkal utazzanak egy vonaton. A vőlegény azonban haláltmegvető elszántsággal lépett a futódeszkára.

A köztűzér-mozdonyvezető elfoglalja helyét a mozdonyon. Vele száll föl a mozdonyra a vonatban ülő gyalogszázad parancsnoka, egy kapitány. Derekán a szolgálati öv, oldalán kard és revolver, mellén érdemrendjei. A mozdonyon áll még egy vasuti mérnök s a fűtő, egy — hondvéd tizedes.

A kalauz-kocsiba négy szuronyos katona ugrik fel, majd fölszáll a vonatvezető is, egy központi hivatalnok. A forgalmi szolgálattevő elősiet, az órákat megigazítják. Végre fölharsan a vonatvezető trombitája, éles mozdonyfütt s a Perronon állók bucsuintegetése közben kirobog az állomásról a 407-es.

Katonaszuronyok között halad a vonat egész a rendező-pályaudvarig, azontul jó darabig nyalka huszárok állanak őrt a pálya mentén. Lovuk meg-meghorkan a prűszkölő masinától, mely sűrű fekete füstöt okádva száguld az elmúlt három nap alatt láthatólag berozdásodott sínpáron.

Az állomásokon lázas érdeklődéssel várták a vonatot. Rövid három nap előtt robogott arra felé vonat s mégis szinte elszoktak már attól a mindennapi látványtól, hogy jön a vonat.

Ám az állomások maguk is szokatlan képet nyújtottak. A Perron mindenhol zsufolva kiváncsiakkal s a felvételi épület előtt barna arcu bosnyák katonák puskára tűzött szuronyal állottak őrt. A váltóknál kakastollas esendőörök szuronyán tört meg a késő délutáni nap-

sugár. S a mint tovább indult a vonat, zseb-kendőt lobogtatva intett utána bucsut a Perron közönsége.

Az egyik állomáson egy Hatvanból indult katonavonat vesztegelt. A két, ellenkező irányba induló vonaton lévő kitérő örömmel üdvözölték egymást. Mint mikor a messze tengeren nagy vihar után két megtépett hajó találkozik...

Utközben is találkozott vonatunk egy szembejövő vonattal; a mozdonyok fütt-üdvözlétére mindkét vonat utasai az ablakhoz siettek s hosszan utána néztek a mindinkább távolodó vonatnak, míg csak el nem nyelte a lomhán kigyózó mozdonyfüstöt a távolság.

Egyszerre nagyot sivít a gőzszip a mozdonyon s a vonat a nyílt pályán megáll. A kocsi ablakai egy pillanat alatt emberfejekkel vannak tele. Hatvan állomás előtt vagyunk s a távjelző „tilos“-ra áll.

A gőzszip sikongva szól, fülsértő hangján szinte rimánkodva kéri a vonat becsáttatását az állomásba. Mind hasztalan. Végre megindul a vonat s óvatos lassúsággal halad be a vonatot fogadni nem akaró állomásba.

Föl kellene gyújtani a vonat lámpáit, de nincs, aki megtegye. A kivilágítatlan vonat tovább száguld a sötét állomások felé...

Az utasok élénk beszélgetésekbe merülve ijesztgetik egymást rémes vasuti katasztrófák történeteivel. Fölszedett sinekről, hibás váltóállításokról, felrobbant vonatokról esik szó mindenütt, mialatt a kalauz helyett egy „civil ruhás“ segédfekező nézegeti nagy fontoskodva a jegyeket. Ám mikor a másodosztályu utas át akar szállni az első osztályba, a jegyvizsgáló az utánfizetést e szavakkal utasítja vissza: — „Már ahhoz kérem nem értek.“

Végre — pontosan a menetrend szerint — száguld a vonat Budapest üvegtetős pályaházába. A máskor oly népes pályaudvar kihalt, csak a szürke egyenruhás s zöld hajtókájukon szárnyas kerékkel díszített korneuburgi vasuti és táviró-ezred katonái sűrűnek a Perronon. A magyar vasutasok munkáját német kommandó alatt végzik az Ausztriából iderendelt katonák.

Leszálltunk a vonatról és sietve iparkodtunk valamennyien a legközelebbi újságelárusító boltba, hogy mielőbb olvashassuk a napok óta nélkülözött fővárosi lapokat. S a mint beletekintettünk az újságokba, szomorú lélekkel olvastuk még akkor, hogy „a sztrájk még mindig tart.“

HETI KRÓNIKA.

Mart a kenyér gond és vergődött a lélek,
Mégis, hogy reméltünk s hogy szálltak az évek!...
Az izzó mozdonyon vagy jéghideg feken
Nem röpke álmokat szőttünk mi kevelyen,
Képzeltő, ki ezért verejtékét ontja —
Kenyer a családnak! Ez volt agyunk gondja.

Ez a mi nagy bűnünk. Városoktól távol
Huztuk a vas-szörnyet, de a kulturából
Jutott még osztályrész, ha lábunk és szemünk
Nem bírta, azt mondták: aludni mehetünk
S amíg hevertünk a mécsfüstös kaszányán,
A köny és verejték egybefolyt a párnán.

Kértük a kenyeret s mindig hitegettek
Azok a boldogok, kik kalácsot ettek.
Ám utadon jártunk, hűség és alázat,
Mert a vasutas tűr, de soha nem lázad...
Óh csak ne dobtak vón' egy nap kisebb csontot
Mint a régi volt. Így étvágyunk elromlott

Bérharcz lett hát vége annyi esdeklésnek
S a megváltó perczek nap-nap után késnek...
Gyom nő a pályákon, nines fűtty, harangkongás,
Szárnyatlan a kerék s kábitó zsibongás
Ül a sziveken, mely vágy utánad: béke
Rosz álom az egész, csak volna már vége!

Békét! Mely a jogrend áldásából fakad.
Melyben gazdaságunk sas-szárnyakon halad,
Melyben kezet nyújt két torzszalkodó érdek,
Melyben a szuronyok a hüvelybe térnek,
Melytől megszűnik az ország szörnyü kára,
Melyben felvonulunk hasznos, nagy munkára.

Az évekig tartó egyiptomi éjben
Felragyog napotok, most már pazar fényben
Mert a béke közel, nem szabad késnie
Ezt kívánja az, ki a hazának hive...
Munkára hát népem, semmi heveskedés,
Igy tán kiérdemlünk — **fizetésrendezés.**

Passe partout.

HIREK.

Olvasóinkhoz!

Április 30.

Ugy történt az Úr 1904. esztendejében,
hogy 38.000 vasutas büszke lendülettel a vá-
gányok közé hajította kenyerét, mivelhogy
az nagyon száraz volt. Es megállt a mozdony
az ő fáradt embereivel, megállt a rónákon
vagy ki sem gördült a kupolás indóházakból.

Multak a napok és történelmet csináltak a
magyar vasutasok. Hatalmas fejezeteket rőt-
tak be a népek gazdaságtörténetének fő-
liánjaiba. A vége az lett, hogy katonák jöt-

tek és ráparancsoltak a szuronyosok a mi
kormos embereinkre, hogy vegyék fel a föld-
ről az elhajított kenyérkarajokat.

Lázás napok voltak. Ki irná olyankor a
történelmet, midőn az még csinálódik? Ki-
nek és minek? Hisz' a történelem szereplői
olvasni nem érnek rá akkor, amidőn az ar-
zenálokban sorra próbálgatják a fegyvereket.

A A mult vasárnap ezért nem jelent meg
a „Haladás“ sem. A tollat, ezt a békés, okos
kis szerszámot kifujta a kezünkből pár napra
a sztrájk zugó, viharos levegője. Perzselő
számum volt az, a melyet szerkesztőségünk
kis karavánja szavával nem akart túlhar-
sogni, mert hiába való lett volna!

Dereng az égbo't. A nagy sivatag láthatá-
rán a pálmafák fölött mintha egy tenyérnyi
azur ragyogna.

Istenem, csak ne volna délibáb! Csak el-
érnök mindnyájan azt az oázist, a hol a kék
égboltnak a tündöklése kezdődik...

p.

* **A miskolczi mozgalmi bizottság** m. hó 12-én
d. u. 3 órakor a Miskolcz tiszai pályaudva-
ron Adamkovits Sándor elnöklete alatt ülést
tartott. Az ülés tárgyát a „vasutasok or-
szágos szövetsége“ alapszabályainak megvi-
tatása képezte. Balog Armin és Gál Károly
az egyeztetéshez kiküldött bizottsági tagok
mindenekelőtt a szegedi mellőzésével a
fiumeiek által készített alapszabályterve-
tet ajánlották elfogadásra, ugyancsak a
góczpontok többsége is a fiumei tervezet
mellett foglalt állást. Azután ismertették az
általuk ajánlott módosításokat, melyeket a
bizottság is magáévá tett.

* **Elütötte a vonat** Tegnap este majdnem
végzetessé válhatott volna az a szerencsét-
lenség, a mely **Zavrász János**, a kassai állomá-
sán alkalmazott fő-kocsitisztitót érte. Az
eset úgy történt, hogy este 8 óra 35 perc-
kor berobogott a pályaudvarra az Eperjesről
érkező vonat. Ugyanez időben kint tartóz-
kodott, mint máskor is, **Zavrász János** fő-
kocsitisztitó, hogy a vonat megérkezése után
hozzáfogjon a kocsik tisztításához. Abban
a pillanatban, mikor a vonat berobogott, a
közelállók rémülve látták, hogy **Zavrász** köz-
vetlen a vonat előtt áll a síneken és úgy
látszott, hogy menthetetlenül el van veszve,
azonban csodák-csodája, a vonat oly szeren-
csésen ütötte el az öreg embert, hogy az
nekiesett a legközelebb álló lámpaoszlopnak
és ott összeesett. Az alkalmazottak egy része
odarahant és segítségére sietett az öreg

embernek, a kiról eleintén azt hitték, hogy összezuzta magát, de mikor a kórházba szállították, ott kitént, hogy csak könnyebb horzsolást szenvedett és a kiállott ijedségen kívül egyéb baja nem történt.

* **Vis major e a vasuti sztrájk.** A vasuti sztrájk és a fuvarozói felelősség czimmel igen érdekes és mindenekfölött aktuális cikk jelent meg Weismayer Bruno szerkesztő tollából, aki azt az álláspontot foglalja el, hogy miután ez a sztrájk tisztán és kizárólag csak bérharcz a vasut szempontjából tehát csak pénzügyi kérdés és mint ilyen elhárítható lett volna, nem tekinthető ez vis majornak, mert az elháríthatatlanság be nem bizonyítható. A kártérítési igények három irányban merülhetnek a Máv. ellen, 1. a személy és podgyász szállításból, 2. az áruk késedelméből és 3. az áruk elvezetése, hiánya és sérülése szempontjából.

* **Uj keskenyvágányu vasut.** Trecsénből jelentik, hogy a kereskedelmi miniszter engedélyt adott egy keskenyvágányu gőztramwayvasut építésére, amely Trecsénteplicz-fürdőt Trecsénteppla állomással fogja összekötni.

* **Zavargás a vasutépítésnél.** A kassai hadtestparancsnoksághoz Ungvárról távirat érkezett, a melyben sürgős katonai kirendeltséget kérnek az Ungvár—Berezna közötti vasut vonal építkezésénél kiütött zavargások elfojtására. A Lengyelország felé vonuló vasutépítésnél a jobbára ruthén munkások lázognak s eddig már igen fenyegető a helyzet. A hadtestparancsnokság nyomban intézkedett, hogy az eperjesi 67. gy. e két százada, amely a vasuti sztrájk miatt rendelkezés végett Kassára lett vezényelve, azonnal Ungvár felé induljon. A sátoraljajhelyi vonat már a katonákat szállítja is a zavargás színhelyére.

* **A telefon és vasuti sztrájk.** A vasuti sztrájk alatt a budapesti telefonközpontban is tetemesen megnőtt az interurban telefonforgalom. Mig rendes körülmények között Budapestről naponta 1600—1800 interurban beszélgetést folytatnak, addig a vasuti sztrájk tartama alatt naponta 2800—3000 volt a beszélgetések száma. Ebben befoglaltatik a sürgős beszédek száma is. — Így a vasuti sztrájk tartama alatt közel 15,000 interurban beszélgetés volt. E nagy számot mindenesetre az hozta létre, hogy a vidéki városokat csak így lehetett leggyorsabban értesíteni a Budapesten történekről.

* **Kirabolt vonat.** Odesszából jelentik: Novo-Szenaszi és Abasa állomások között öt fegy-

veres rabló megtámadta a postavonatot. A kalauzt, továbbá a postatisztet és kísérőjét megkötözték s ez utóbbiakat törrel meg is sebesítették. Miután kifosztották a pénzes zsákokat, 100,000 rubellel nyomtalanul eltűntek.

* **A vasuti sztrájk és a szerb kormány.** Belgrádból jelentik: A szerb kormány jegyzéket intézett az osztrák magyar külügyi hivatalhoz ama roppant károk ügyében, a melyek Szerbiát és a szerb kereskedőket a magyar vasuti sztrájk következtében érték. A budapest-belgrádi vonalon a sztrájk alatt mintegy 600 waggon szerb sertés vesztegelt. A sertések nagy része részint elhullott, részint megbetegedett. A szerb kereskedők, akik a sztrájk miatt óriási károkat szenvedtek, küldöttségileg kérték Gruics miniszterelnököt, hogy érdekükben az osztrák-magyar külügyi kormánynál interveniáljon. A budapesti szerb főkonzulátus utasított, hogy a szerb kereskedőknek kártalanítási ügyekben segítségére legyen.

* **A busuló vasutas.** Hermann Lajos államvasuti asztalosmunkás az italtól mámorosan ment a kőbányai-uti műhelybe, ahol nagy botrányt csinált. Végül pedig összekapott egy mozdonyvezetővel, elnevezte sztrájktrónok s megfenyegette, hogy leüti. Erre aztán rendőrt hívtak a műhelybe, aki Hermann Lajost bevitte a tizedik kerületi kapitányságra. Ott látták, hogy az asztalos teljesen részeg, amiért is tüstént lecsukták, hogy aludja ki a mómort s majd aztán elintézik a dolgát.

* **Az aussig—teplitzi vasuti szerencsétlenség.** Prágából jelentik: Az aussig teplitzi vasut vonalán történt vasuti szerencsétlenség alkalmával összesen 22 ember sérült meg, köztük néhányan igen súlyosan. A balesetet délután egynegyed egy órakor egy széltölesér okozta, mely három kocsit és a postakocsit kiemelte a vágányokból és lesodorta a töltésen. A szerencsétlenség színhelyének közelében több ház erősen meg rongálódott, A vihar tetőket szakított le és fákat is tépett ki.

* **Utasok könyve** Budapest világvárosi fejlődésében nagy jelentőségű és hézagpótló vállalat indult meg „Utasok könyve“ czim-mel. Ez a könyv teljesen új módszerrel kalauzolja az utast a fővárosban, ezenkívül egy külön részben a könyv hasznos utmutatással, tanácsal és tudnivalóval szolgál egyszerre öt nyelven, magyarul, németül, francziául, szerbül és románul, mindazon dolgokról, melyekre az utasnak, úgy a vidékinek, mint

a külföldinek szüksége lehet. Így tehát az „Utások könyve“ bármely tolmácsnál hasznosabban áll szolgálatába a fővárosba érkező utasnak. Az „Utások könyve“ minden hónapban — a szezón szerint váltakozó adatokkal kibővítve — új kiadásban jelenik meg. Az „Utások könyve“-t minden utas ingyen kapja a pályaudvarokon, azonkívül az összes közlekedési eszközökben, nyilvános helyeken rendelkezésre állanak.

* **A vasutas-sztrájk örültje.** A sztrájk-mozgalom gyilkos izgalmi úgy megviselték *Fehér Lajos* vasuti tisztviselőt, hogy elméje elborult. — A Teréz-köruton hirtelen támadt örülési rohanásban kiabálni kezdett, majd felső ruháit levetve, neki esett a járókelőknek, akik rémülten menekültek az őrzőgő elől. Akit elért közülök, azt agyba-főbe verte. A dolognak a közeli rendőr vetette végét, aki az örült embert nagynehezen bebisérte a hatodik kerületi kapitányságra. A szerencsétlen vasuti tisztviselőt onnan, mint veszedelmes örültet, a lipótmezei elmegyógyító intézetbe vitték.

* **Pánamerikai vasut.** New Yorkból jelentik, hogy a szövetséges államok kormánya a pánamerikai vasutervezet eszméjével foglalkozik. Kilencz hónappal ezelőtt tanulmányutra is küldte *Pepper* Károlyt Közép- és Dél-Amerikába, az ő jelentése szerint azonban New York—Buenos Ayres közt való vonal még a jövő álma, mert a hiányzó vonal hossza még 4800 angol mérföld, melynek építési költsége 150 millió dollár volna. Ehhez járul, hogy Kolumbia, Ecuador, Peru és Bolivia hegységeiben, ahol a népesség kevés és a polgárháborúk napirenden vannak, még évek múltán sem lehet gondolni tekintélyesebb vasutépítésre. Mexikóban és Guatemalában a vasutépítés serényen folyik. Mexikóban a vasutvonalak hossza pl. 9700 mérföld. A többi középamerikai államokban a vasut a tengerpartokról az ország belsejébe vonul, tehát éppen keresztezné a pánamerikai vasut tervét. Panamától délre Peruig hosszabb időn belül alig lehet gondolni vasutépítési magánkezdemenyezésre. Az államok pedig politikai és gazdasági tekintetben annyira elzüllöttek, hogy a részükről való kezdeményezésre szintén nem lehet gondolni. Argentína és Csile szépen halad. Csilében pl. a vasutvonalak hossza 11.360 mérföld.

* **A világ legkisebb vasutja.** Körülbelül egy órai vasuti utazás után Tokióból elér az ember a remek éghajlatáról híres Izu félszigetre, melynek partvidékét a japáni Rivierának nevezik. Kodzából a Tokaido államvasutak egy állomásáról elektromos interurban vasut vezet Odawaraba, ahonnan egy sajátos

kis vasut vezet a 31 km. távolságban levő Akaniiba. Egysinü pályán fut az országuton és önálló pályatestre csak ott van, hol az országut hirtelen görbül vagy kerülőket csinál. A nyomtáv 60 czm. A felépitmény lapos talpu sinekből áll, melyek fakereszt gerendákon nyugszanak. Minden vonat 3 kocsiból áll, ezek azonban nincsenek összekapcsolva, hanem néhány méter távolságban követik egymást. A kocsik rendkívül kicsinyek és oly rövidek, hogy alaprajzban majdnem négyzetek; 3 kocsiosztályuk van, az I. osztályban négy keresztülés van, a II-ban 6, a III-ban 8 hosszanti ülés van. A méretek oly kicsinyek, hogy a kis japániak is alig férnek bele. Azonkívül vannak I. osztályu „kilátási“ kocsik is. Az összes kocsikon emeltyűfélék vannak, mert a pálya nagyon lejtős. A vonóerőt emberek adják; 3 ember izzad, míg egy-egy kocsit az emelkedésre tolnak, a tetőre érve, a kocsitolók a kocsi elején levő helyekre ülnek és a kocsi dübörögve rohan a lejtőn lefelé.

* **Hófuvás az orosz vasutakon.** Az orosz japáni háboru az orosz vasuta ra irányozván a figyelmet, nem lesz érdektelen a háboru egyik nagy bajáról, az orosz vasutakon gyakorta beálló hófuvásokról szólni. Az orosz vasutakon a hófuvások minden télen nagy forgalmi zavarokat okoznak. Kareisanak az 1900-iki párisi gyűlésen felolvasott jelentéséből kitűnik, hogy az orosz vasutakon a hófuvások következtében a forgalom egyes vonalokon egyfolytában tíz napon is szünetel. Még az esetben is, ha nem is szünetetik be teljesen a közlekedést, a hófuvás rendkívül lassítja a vonatok járását. Ilyenkor a vonatok alig tesznek óránként 15 versztet. Gyakran a vonatoknak egyes állomásokon órákig kell várakozniuk, míg a pályát a következő állomásig szabaddá teszik. Ily körülmények következtében a hóeltávolítási költségek jelentékeny összegeket nyelnek el az orosz vasutakon. A hófuvásoknak az orosz vasutakon hordozható védfalak által igyekeznek elejét venni. Ily módon néha nagy hóviharok alkalmával is fentartják a forgalmat. A hófuvások a legnagyobb forgalmi zavarokat a puszták, sík vidéken okozzák, ahol nincsen fa, vagy más növény, mely utját állná a hóviharoknak. A tapasztalat azt mutatta, hogy az erdős vidéken a vasutak kevésbé vannak kitéve a hófuvásoknak. Oroszországban mintegy 14.000 kilométer vasut van többé-kevésbé kitéve a hófuvásoknak. Ebből 8750 kilométer a déli és keleti erdőnélküli pusztaságokra esik, ahol a hófuvások télen nagymérvű forgalmi zavarokat okoznak. A tél folyamán felhalmozódott hó tavasszal rendszerint gyorsan olvad és fut le a mélyebben fekvő helyekre. Ilyenkor az ár gyakran előnti a pályát és megrontja a mütárgyakat.

Apróságok a sztrájkról.

Április 30.

A sztrájk alatt a kassai állomásfőnöknél sokan jelentkeztek olyan emberek, akik az üres állásokba szívesen beállnának. Jelentkezik egy rendőr is. Kérdik tőle:

— Hát mi akarna lenni?

— Hát raktáros.

— Ért hozzá?

— Nem én, ha em majd megtanulom.

Meg a többi is mind ugy van. — Egyik fűtő akarna lenni, de nem igen tud a mesterséghez, a másik meg bakterkodási irányban nyújtja be a kérelmet. Előáll egy igen hegyes bajszu ember is.

— Mi a foglalkozása?

— Papuesos.

— Szólgált a vasútnál?

— Nem.

— Mi akarna lenni?

— Hát kéröm alássan, olyan csiptető... Már hogy olyan férfit, akinek egyéb dolga nincs, mint hogy éppen csak a bilétákat lyukgatja át avval a hogyis hijják csak miafenével...

Az általános vasúti sztrájk kitörése napján „Ne-Szürj-Alpári“ állomás főnöke az üzletvezetőséghez a következő táviratot adta:

„Itt 16 drb szopos borju, mit csináljak vele?“

Ugrik áll. f

Valaki a vonalról rásürgönyözött:

Szoptassa meg!

Üzletvezetőség.

Ismét jött a válasz:

Itt csak egy ökö, nem szoptathat.

Ugrik áll. főnök.

A távirdaellenőr meg a körmét rágta: ki lehet ez a betyár?...

Egyik nagyobb állomásunkon a megrekedt utasok között volt egy kis barna menyecske 8 apró gyerekkel átköltözöben. — A jólelkű vasutasok azonnal gyűjtést rendeztek a „8-as kis mamának“ s úgy a vasutasoknak, mint az utasoknak kedvence lett a különben jókedvű család. De a sok dédelgetésbe a „8-as kis mama“ végre beleunt és sürgette a főnököt:

— Mikor megyünk már kérem tovább?

— Azt előre nem tudhatom — szólt az állomási főnök.

— Csak nem várhatom meg itt a kilenczediket is — szólt duzzogva a kis mama...

Egy mérnök a nagy sztrájk alatt kiutazott a vonalra.

— Még is derék legény — szólt egyik kollegája — volt bátorsága kimenni ebben a paprikás időben!

— Én nem a bátorságát, hanem a művészetét csodálom, hogy ilyen zavaros időben is kitudott szoritani egy napidíjat — két kocsibérre!

A forgalom részleges megindulásával egy elsőnek kiindult onat a nyílt vonalon, leintésre megállt.

Nagy lett a ribillió, bajt gondoltak, de csakhamar megnyugodtak midőn egy „kutyamosó“ nyugodt léptekkel haladt a vonat felé.

Mi a?, mit akar? — kérdi a megrökönyödött vonatkísérő hivatalnok.

— Majd csak a szomszéd állomásra megyek két „Hölgyért“ a trafikba, mert a hadnagy ur a „Szultant“ nem szereti, ebben a rongyos faluban pedig mást nem kapni!!...

... Hja katonai fegyelem alatt állunk!...

Az állomás-főnök a sztrájk péntekjén nagy izgalmak között futott ki az irodából arra a hírre, hogy a sineket felszedték s elébe állt egy rendezetlen vállásu s ezt az egész külalakjával is élénken igazoló — zsidó.

— Phardon! Kedves főnök ur, ledjen szives még ma edj vonatot küldeni Szikszóra, mert tetszik tudni én izraelita vagyok s holnap szombaton nem utazhatom!

A főnök — ha hirtelen el nem szalad — ennyi naivság halatára bizonyosan gutaütést kap, de közbeszólt egyik hitsorsos vasutas:

— Ledjen nyugodt, ha holnap vonat menne, örömeben még Mózes apánk is felülne rá!

*

A kávéházban tárgyalták az esetet:

— Nagyszerű! hogy az az iparfelügyelő milyen pompásan behozta azt a vonatot!

— Nem igaz az — szólt egy törzsvendég.

— De kérek az ujságban állt!

— Igen ám, de a mozdonyon is ott állt az a művezető, akit Kun Bertalan forgalmi főnök kaparászott ki a vonat utasai közül!

— r —

IRODALOM.

Felhívás.

Vasutas kartársaink köréből nap-nap mellett érkezett levél, melyben tanácsért fordultak hozzánk, hogy a vasúti altiszti vizsgához ajánljunk tankönyveket.

A válaszadásnál minden egyes esetben némi lelkifurdalást éreztünk, hogy tanácsunkkal használtunk-e a törekvő kartársnak, hogy az a különféle tankönyvekből ki tudja-e választani a szükséges tanulni valót, nem fecsérli-e idejét olyan dolgok megtanulására, melyek az altiszti vizsgához nem szükségesek, avagy nem hagy-e el olyanokat, amelyeknek nem tudása a sikert egyenesen kizárja?

Ez indított bennünket arra, hogy programunkat — melybe az alkalmazottak szakszerű oktatását is felvettük — ily irányban is kiterjesztve, az 1888. évi 15841. sz. közmunka és közlekedési miniszteri rendeletben foglaltak szoros betartásával „A vasúti altiszti vizsgára készülők kézikönyvét“ összeállítsuk és kiadjuk.

A szükséges anyagot, közelről ismerve az altiszti vizsgarendet és alkalmazkodva azok értelmi képességéhez, a kik e kézikönyvet használni fogják, tisztán és világosan a legjelesebb tanerők könyveiből állítottuk össze és pedig úgy, hogy mellette tanító külön oktatása teljesen felesleges.

A kézikönyv már elhagyta a sajtót s megrendelhető szerkesztőségünknel.

Ára 3 korona. Szállítjuk utánvétellel vagy 3 kor. 35 fillér összeg előzetes beküldése után ajánlva, portómentesen.

Miskolcz, 1904. április hó 30-án.

A „Haladás“

vasúti szak- és szépirodalmi heti lap szerkesztősége.

CSARNOK.

Ámor és a sztrájk.

*Egy kis fiu tipeg a vágányok között,
Pajkos, rózsás kedve bánatba öltözött. . .
Nini, hisz' ez Ámor! Jaj, de bús a szegény,
Nem kerül ijára se leány, se legény.*

*Vasuti sztrájk óta hiába áll lesbe',
Nem jó nászutas a néma pályatestre.
Töpreng a kis Ámor, vár, vár, majd morogva
Beballag szegényke, be — a városokba!*

Putnoki Béla.

KÖD BEN.

— Regény. —

4

Irta: IRENTRUH.

A kadét szerencséjére egy borizü hang szólal meg az asztal végén s megakasztja a kapitány erkölcsi oktatásait.

— A mi ezt illeti, könyörgöm, én is be-
disznóztam a kvártélyt. Olyan vicsorgós po-
fāju kutya van az udvaron, hogy ha kint
vagyok, nem merek bemenni a szállásomra,
ha bent vagyok, nem lehet kijönni. A nad-
rágom szárai után kapkod folyton. A házi-
gazdám pedig, — a jegyző az, könyörgöm.
— a beteg teheneinek gyógyítása fejében,
olyan savanyu borral kínálgat, hogy még
most is el vannak tőle vásva a fogaim.

Harsogó derültség kél az elkeseredett sza-
vakra, mialatt a panaszkodó, egy kurta, po-
hos emberke, sürte hajjal és kékesen erezett
rezes orral, a panaszolt bor savanyuságának
emlékét az asztalon lévő karcsú boros üve-
gek tartalmából néhány hatalmas kortyval
öblíti le. Menykö Mihály ő, az állatorvos.

— Hát te, Pista, nem szidod a szálláso-
dat? — kérdi Mikefalvay a hallgatag Szoles-
vayt. — Halljuk már a te panaszaidat is.

— En meg vagyok elégedve — felelte
Szolesvay s maga sem tudta miért, de érezte,
talán bajtársai csodálkozó tekintetének ha-
tása alatt, hogy a kérdés kissé zavarba hozta.

II.

Délután Szolesvay — miután visszatért
szállására — atillát öltött, kardot kötött s

vadonatuj keztyűt huzva, átment látogatóba
— a szomszéd szobába.

A ház ura, őszbajuszú, pirosképű férfi, zsi-
nóros, fekete magyar ruhában, fényesre ke-
félt ranczos csizmában egy öreg karosszék-
ben ült az ablak mellett s ujságot olvasott.
Kezében hosszúszerű, barnára szítt tajték-
pipa, előtte az asztalon egy nagy szitában a
jóféle szűzdohány. A karosszék alatt egy
kunkorafarkú agár szundikált.

— Isten hozta nálunk, hadnagy uram —
fogadta hangos szóval a vendéget.

Szolesvay bemutatkozott, mire az öreg két
kézzel ráta meg nagy szívélyesen vendége
kezét.

— Az én nevem Horváth Nándor. Nyugal-
mazott szolgabíró. Hát Szolesvay Istvánnak
hivják, öcsém uram? Örülök neki, mert úgy
tudom, hogy sok a német tiszt az ármádiá-
ban. No, de ülünk már le, ide talán az ab-
lak mellé.

Leültek, mire az öreg pipával kínálta meg
Szolesvayt.

— Bőrszivarom nincs, a papírszivarka füst-
jét pedig nem állhatom ki.

Szolesvay elfogadta a kínálást s a háziúr
nagy örömmel sietett a szoba sarkában lévő
pipatóriumhoz pipát választani. Volt a gyűj-
teményben mindenféle; öblös tajtékpipa ha-
talmos ezimerrel és nagy ezüst kupakkal,
volt olyan, a melyiken egész vadászjelenetet
faragott ki a pipakészítő művész, másikon
csak monogramm diszlett, ismét egyen vad-
kanfej acsarkodott, voltak gömbölyű és he-
gyes kupakúak, hosszú és rövid szárúak,
rózsaszínűre, barnára, sőt feketére szívo-
tak is.

Az öreg ur kiválasztott egyet a legszeb-
bek közül, — a magyar ezimer volt kivésve
rajta a félrebillent keresztű koronával együtt
— megtömte s az ujságpapírosból készült
fidibuszsal együtt nyájas szivességgel nyuj-
totta oda Szolesvaynak. Ez rágyújtott s bár
az erős dohány maró füstje majd leszedte a
bőrt a pipázáshoz nem szokott huszár nyelv-
véről, vitézül fujta a füstfelleget a szoba
menyezete felé.

— Jó ugy-e, öcsém uram? Kitűnő dohány,
szűzdohány. A pipa se utolsó. Van néhány
szép pipám s mindnek van története. Ennek
is, — szólt a szájában levőt mutatva — an-
nak is — mondotta s a Szolesvayé felé pis-
lantott.

— Nagyon jóízű — dicsérte a dohányt Szolesvay, míg szemei majd könybe lábadtak a csipős élvezettől

— Örülök, hogy ízlik. Azt tartom, hogy a ki szereti a pipát, az soha sincs egyedül. Majd hogy el nem beszélgetek sokszor a pipámmal. Hűséges gondúzóje a pipa az embernek, társunk tervezgetéseinkben, részese gondolatainknak s szórakoztató multságunk pihenésünkben. Hidd el, édes öcsém, (engedd, hogy így szólítsalak) azért vagyok megelégedve sorsommal, mert elgondolom, hogy akármilyen jó módban volnék is, ha majd fölvetne a pénz, akkor sem tudnék jobbízűn pipálni.

(Folyt. köv.)

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Mondatrejtvény.

Közli: Kovács Béla.

	a	a	a	Befordultam	
Budapest. i	A	A	A	a korcsmába	OM.
	a	a	a	stb.	

A talány minden megfejtője, ki pontos czimét közli s csomagolási és pósta díj fejében 50 fillért beküld, jutalmul egy értékes könyvet kap.

Az 50 fillér bélyegjegyekben is beküldhető.

Megfejtési határidő május hó 5. A talány megfejtését május hó 8-iki számunkban fogjuk közölni.

A „Haladás“ 15-ik számában közölt talány helyes megfejtése:

R	E	M	E	T	E
Á					L
D					E
I					M
U					É
M	A	G	Y	A	R

A 9 helyes megfejtőnek, kik az 50 fillért beküldötték, a jutalomkönyveket kiszolgáltattuk.

Innen-onnan.

A szokás rabja.

Apa (szabadságon levő mozgóposta tisz): Rázzátok már azt az asztalt, széket, mert nem bírok inni.

Hentesek között.

A.: Hát arra tífélétek, hogy megy az üzlet?

B.: Fényesen! Csaknem az összes kutyákat kiirtottam már a kerületben.

Az Andrássy-utról.

Molnár (a piros): Nézd azt a nőt! Két millió korona hozománya van!

Mitzky (nyakik adósságban): Két milliós parthienál, barátom, már nem nézik a nőt!

A jog.

András gazda lekésik a viczinálisról. Elindul gyalog a sinek mentén. A váltóór azonban dühösen megszólítja.

Hát nem tudja, hogy itt nem szabad jönni?

Ne prezmitáljon az ur, szól András előrántva a jegyét. Hiszen vonaton is mehettem volna, miért ne mehetnék gyalog.

Vidéki színházban.

Színész: Lovat, lovat! Egy országot egy lóért!

Helybeli lókupecz: Gemacht! Oz üzletet én megcsinálom.

Szerkesztői üzenetek.

Miskolczi. Az irodalmi hirt saját érdekében nem adjuk ki, mert véleményünk szerint sok tehetséget eláruló versei ma még nem értek meg arra, hogy önálló kötetbe foglalva velük a nyilvánosság elé lépjen. Önt tehetsége egyébként is a színműíráshoz utalja, nincs azonban kizárva, hogy idővel a líra terén is számottevő dolgokat fog produkálni.

Ernö. A sztrájk dal nagyon közönséges. Nem adjuk ki.

Br. Gondoskodunk róla, hogy a hiányzó számokat kézhez kapja.

Fifi. A kértezett most úgy el van foglalva, hogy nem ér rá. Szíves elnézését és türelmét kéri.

Az északi sarkon. Ha terünk engedi, talán ki fogjuk adni.

G. Zoltán. Ajánlata ügyében majd a kedélyek lecsillapodása után fogunk határozni. Addig szíves türelmét kérjük.

Több levélre a jövő számban.

Felelős szerkesztő: Zsivkovics Antal

Van szerencsém beeres tudomására hozni, miszerint „Erzsébet“-hez czimzett

gyógyszertáramat

a Vörösmarty- és Szirma utca sarkán, (ezelőtt Gordon-utca) megnyitottam.

Midőn kész szolgálatomat fe ajánlom, egyuttal legyen szabad b. figyelmét arra is felhivnom, hogy az **összs vasuti alkalmazó ak részére a gyógyszerek szállítását megkaptam** és annak kiszolgáltatását gyorsan és pontosan eszközölöm s továbbá hogy nálam minden, a gyógyszerészethez tartozó különlegességek is kaphatók, ugymint:

„Szt. Antal“ köszvény és rheuma elleni folyadék. Ár 70 fillér.

Szt. Antal pastillák, mindenféle gyomorhaj, felfuvódás, rossz emésztés és étvágytalanság ellen. Ár 60 fillér.

Tyukszemirtő „Pedin“, biztos hatású szer tyukszem és lörkeményedés ellen, este reggel beenni. Ár 60 fillér.

Erzsébet királyné gyöngyvirág arczcréme, a szeplő és májfoltokat eltávolítja, az arcz és kéznek habszerű szint ad, hatása gészen biztos. Ár 90 fillér. Az üres tégely 10 fillérbe visszavéteik. Hozzá

Erzsébet gyöngyvirág szappan, Ár 60 fillér.

„Peditör“ biztos szer a lábizzadás, lábszag, kipállás és ebből származó bőrbajok ellen, A test minden részére alkalmazható. Ár 70 fillér.

Dr. Móore fagybalzsam, a fagyos részeket este reggel bekenni, a fájdalmas viszke-tést megszünteti, hatása biztos. Ár 70 fill.

Erzsébet k száj-essentia 20–30 csepp egy pohár vízbe cseppentve az inhu-t erősíti és a fogromlást megakadályozza. A szájnak kelemes ízt kölcsönöz. Ár 70 fill.

Balassa cseppek, étvágytalanság ellen. Ár 70 fill.

„Magyarhoni balzsam b. pedró“ nagy tekintélyek által kitünőnek taátatott. Ara kis doboz 0 fillér, nagy doboz 45 fillér

Erzsébet k. kövény fogpora, kis doboz 50 fillér, nagydoboz 1 ko ena.

Vidékre 2 korona megrendelésnél posta és csomagolás nem számittatik.

Mély tisztelettel, vagyok aláztatos szolgája

Popovits Antal,

Az „Erzsébet“-hez czimzett gyógyszertár tulajdonosa

Sürgőnyezim : Popovits gyógyszerész Miskolcz.

Értesítés!

Értesitjük lapunk olvasó közönségét, hogy a

Vasuti altiszti vizsgára készülők kézikönyvét

a közm. és közlekedési m. kir. miniszter 15841/1888. sz. rendelete alapján összeállítottuk és kiadtuk. *E jelenleg valóban hézagot pótló munka*

már elhagyta a sajtót!

Ara 3 korona.

Miskolcz, 1904. április 30.

A „HALADÁS“ szerkesztősége.

Előfizetések szerkesztőségünkhöz küldendők.

Csak azon készítményeim valódiak, melyek védjegyemmel vannak ellátva.

K. RÁCZJENŐ

gyógyszerésznél

MISKOLCZON,

„AZ ARANY SZARVASHOZ” címzeu gyógyszer-taraban

kaphatók 15 év óta közkedveltségnek örvendő alant elősorolt saját készítményei:

1. **Iris virágarczkenőcs.** Számos hölgy áldja jó hatását — szeplőpuha-ágot ad, teljesen ártalmatlan szer, az arczot a redőktől késő korig megóvjá, egy tégely 1 kor. Hozzá **Iris balszam szappan**, 1 db. ára 70 fill. Hozzá **Vénus arczpor**, fehér, rozsa és érem színekben, 1 kis doboz 90 fill., nagy 1 kor. 60 fill.
2. **Pyrethro Salicyl szájessentia** néhány cseppel egy-szeu szájjal öblögető vízbe, kellemes szájjizt kölcsönöz, a fogak romlását gátolja és a fogínyt erősíti. — 1 kis üveg 70 fillér. — 1 nagy üveg ára 1 korona 20 fillér. Hozzá **(Pyrethro) növény fogpor**, mely a fogakat desinfectálja és fehérré takarítja. — Oly esetekben, hol ezen szájszerejmet nem használták és fogfájás van, ajánlatik a kátrínó jó hatásu **(Pyrethro) sveiczi fog-csepp**. 1 üveg ára 50 fillér.

Lábizzadás ellen Salycil Dermassant port. 1 doboz ára 1 korona.
Szörvestőnek Depillatoriumot. 1 üveg 1 korona.
Rüh (rühátka ellen) Naphtol kenőcs. 1 kis tégely 1 korona, — nagy 3 korona.
Köszvény ellen I—II. számu Tengeri köszvény olaj. 1 üveg ára 1 K.

Ugy az elősorolt, mint egyéb készítményeimhez utasítás mellékelve van; kívánatra részletes arjegy-zek utasításokkal megküldetik
Csak azon készítmények valódiak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva. A drága külföldi hasonszereket, úgy meennyiségileg, mint minőségileg és olcsóságukkal fölülmulják; ugy, hogy általános bazi szerek ryánant legjobban alkalmazhatók.

Főraktár: Budapesten **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszer-tára, Király-utca 12. szám.

Rendelési czim: **K. RácZ Jenő** gyógyszerész MISKOLCZON.

Utánzásoktól tessenek óvakodni.

3. **Hajerősítő (balszam) essentia.** Dr. Hebra híres bécsi egyetem tanár előírása szerint készítve a hajhullást és fejbőr-korpásodást meggátolja, valamint egyéb fejbőr-betegségektől megóv és kellemes illatával fogva szivesen alkalmazatik. 1 üveg ára 1 korona 20 fillér.

4. **RácZ Jenő keleti „Balszam bajuszpedroje“** soha meg nem meg nem avasodó, zsirmentes balzsamokból készítve, igen kellemes illatu, minden bajuszzinhez alkalmazható. 1 kis doboz ára 30 fillér. 1 nagy doboz 50 fillér.

5. **Cannabin** (tyukszem-balszam), biztos hatásu és legkényelmesebben alkalmazható szer a tyukszemek és bőrkeményedések és sömörök kiirtására. 1 üveg ára 70 fillér.

Migrain, főfájás, nátha ellen bedörzsölő és szaroló szer, Jasmin atther 1 üveg 80 fillér.

Fagyás ellen Északi dr. Képes fagykenőcs. 1 tégely 1 korona.
Hajfestésre Orientin, 2 üveg 3 korona. Világosabb színre 1 üveg 2 korona.

Kisebb rendeléseknél pénz előre beküldéssel.